

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 23

Lýsingarprísir fyrri min: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 7. juni 1952

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárid

25. Árg.

EIN VALA DRÁTTUR

650 kr. á einum húki

Á Suðurlandsstúrinum hendi tað einum av manningini á »Fimm systur«. Jákup Johansen av Húsum, ið er sýslurfr. fyrri Fiskimannafelagnum í Norðoyum, at hann, tá ið hann dró, fekk ein tosk á öðrum húkinum og eina brosmu og ein kalva á hinum, í kalvanum var ein sostúrur toskur, at hann skar lippu av honum.

Kalvan seldi hann á Patrik-fjórðinum og fekk 650 kr. fyrri hann.

NÝGGJ BÓK

Eyvind Dalsgaard: BÚNAÐAFRØÐI I
Tórshavn 1952.

106 blaðsíður, kostar 6 kr. og er at fáa frá Føroya búnaðarfelag. Føroya Landsstýri hevur borið útreiðslurnar við útgávuni.

Hetta er ein lærubók ið stutt og fyndugt víðger evnisfrøði, jörðildisfrøði, jarðarabótur, nýdyrking og bók-rókt.

I formælinum sigur hövundurin, at bókin fyrst og fremst er ætlað til lærubók á búnaðarskúla, men vónandi verður hon eisini at gera eitt sindur av gagni sum handbók hjá honum, ið jörðina røkir. Nú fáa vit at siggja hvussu tað verður við líkindunum fyrri at nýta bókin á føroyskum búnaðarskúla; enn er útlitið ikki gott. Har ímóti hava vit beinan vegin fyrri neyðini at fáa bókin út til hvønn mann, ið situr við jörð. Fyrri tað fyrsta er hon soleiðis sett upp, at hetta er at-komuligur lestur eisini fyrri tann, ið einki hevur lært frammanundan og ongan lærara hevur at leiðbeina seg. Hartil er hon so livandi skrivað, at hon er búgvín til at lata dyrnar upp fyrri hvørjum manni til tann undrunarverða heim av lögbundnum ævin-livi, ið náttúran er. Les bókin, tú sum starvast við jörð, og moldini, gróti, úrtírnar fáa eitt liv í huganum, sum tú ikki grunaði áður. Hetta er tað vælsignaða við at læra, at afturat teimum beinleiðis rættleiðingunum, tú ær at nýta í stríðnum fyrri vælferðini, eisini fær eyguni upp fyrri »djúpari« flóum í sjálvari livsumráðingini. Og hetta gevur ein nýggjan tokka til livið og arbeiðið og eitt nýtt livfóri, sum ger ein rikari í sinninum. Lat okkum hoyra hvussu hövundurin málber seg í jörðildisfrøði:

»Føroyar sum alt Norðurevropa hava fyrri mongum árum síðan ligið undir ísi, so sum Grönland liggur í dag. Hesi ísurin, jökulin hevur ligið í fleiri metra tjúkt og hevur um sumarið bráðnað so mikið, at hann sam-anfergdur hevur gliðið spakuliga av fjøllunum oman til havs. Á leiðini hevur jökulin við tí leysa tilfarinum sum amboð brýnt burtur av undir-lendinum (ripurnar siggjast mangastaðnis enn) og tikið alt leyst tilfar oman við sær. Tað mesta er farið til havs, men hópur hevur tó verið liggjandi eftir...«

Soleiðis sigur bókin frá hvussu leir-

heggjar, leirfannir og leirlindir eru komnar. Og nú er longu liv í hesum tilfarinum í jörðini, leirheggjarin hevur fingið sína søgu. Vit taka eitt annað petti í bókini:

»Ekran, og einamest tann opna, hevur lyndi til at fergjast saman av regni og síni egnu tyngd. Planturótturnar gera eisini sitt til at binda saman og seikka svarðlagið. Lokplanturnar breiða seg niðanjarðar, skón leggst omaná, jörðin vorður köld og kleimin, svarðlagið tvaðlast o. a. m. Náttúran ger seg við síni megi inn á ekrana fyrri at fáa hana at venda aftur til sín náttúrliga uppruna: möglendið. Skal náttúran ikki vinna sigur og ekran falla aftur í oyðimørk, er tað neyðugt at arbeiða ekrana av nýggjum hvørja ferð, ið sáðað ella plantað skal verða aftur í hana — og fyrri ein pari á sumri í vakstrartíðini við.«

Her er tað spurningurin, um hví bóurin skal arbeiðast um aftur av nýggjum av og á, ið verður tikið upp til viðgerðar og mansins stöðla til náttúran verður lýst sum ein alsamur bardagi; og tað er ein dyggur stuðul fyrri tann arbeiðandi mannin, at hann kennir sína stöðu og fær at vita so mangt »hvi« og »hvussu« ið mangan kann hava ligið og bót í sinninum.

Men lat okkum ikki taka meir upp úr bókini her. Lsið hana öll somul! Afturat tí, at hetta er ein verkliga leyndnað bók, tykist mær at hon eisini er málsliga valeyndnað. Her er einki stift bókamál, líðiligt, livandi og varliga vandið við fremmandum tilfari. Um nýggjyrði, ið hövundin ikki hevur smæst fyrri, skal eg einki siga, tað eri eg ikki maður fyrri; men í hvussu málmen haldar og ikki, so veit hvør tann ið hevur rørt við skrivning, at her er gjørt eitt stórarbeiði, tað er ikki smávegis, at skriva eina verkliga bók á føroyskum.

Hövundurin eigur stóra tökk fyrri sitt verk og Føroya Landsstýri eigur stóra tökk fyrri at hava fingið bókin út. Og vit kunnu best vísa okkara takksemi við at keypa bókin.

H. J. Jacobsen.

Hvít Hvítusunna norðanfyri

Ílla hevur veðrið leika í norðanfyri seinnu tíðina. Miðskeiðis í næst seinastu viku var av ringasta veðri og bringangur sum um ringastu háveturstíð. Nógur kavi hevur verið í fjøllunum og um hvítusunnuna lá kavin oman móti gørdunum. Báðar hvítusunnurturnar var avkavað. So nógur hevur kuldin verið at onkra náttina harðfrosti tað.

Chr. Matras professari, ið hevur verið sensor á studentaskúlanum fer av stað aftur til Danmarkar við Tjaldurinum í dag.

Halló, halló, Dimmalætting, Sosialurin svarar . . .

»Dimmalætting rópti á okkum leygardagin 17. mai. Eg helt, at eg hoyrði yvir meg, tá ið hin gamla prátaði um at hjálpa teimum arbeiðsleysu og skoytir hesi orð uppi:

»Det forbavser os at det socialdemokratiske parti, som har gode kontakter i de færreste arbejdes landsorganisation, lader sin avis forholde sig komplet tavs om emnet.«

Ja, hesi orð eru úr »Dimmalætting«. Tað er so lögið tað heila; men her hendir jú so mangt í okkara dögum, so vit gera beint í at lesa, lurta og hugsa.

Vit freitast at spyrja: hvat er hetta fyrri nakað? Er »Dimmalætting« í ferð við at umleggja sín politik og gerast arbeiðaranna blað? — Ja, hvør veit, hvat ið henda kann; men hvat so við Johan Poulsen formanni sambandsflokksins, sum beint nú hevur meldað seg inn í hin vinstra flokkin á Dana-tingi? — Er her eitt dupult spæl, ella hevur Dimmalætting eina aðra stöðu

enn hennara flokksformaður. Sambandsflokkurin kann jú ikki bæði blása og goyma mjøl í munnum í senn. Eitt tilíkt dupult spæl förir bara til undirgang.

So nú siggja vit, at »Dimmalætting« heldur, at Sosialurin hevur skrivað ov-lítið um arbeiðsloysið — kanska kundu vit havt dykt meira á; men vit hava ikki havt varhugan av, at hitt kapitalistiska stýrið í landi okkara lurtar eftir tí, sum vit föra fram í so máta. Vit fara at spyrja »Dimmalætting«, um tað nú er vorðið soleiðis, at tað kapitalistiska Landsstýrið við sínum 15 mannavaldi á Føroya Lögtingi ætlar at lurta eftir tí, sum vit hava á hjarta og föra fram. Tað hevur kapitalistavaldið nevniliga aldri gjørt fyrr.

Vit hava nevniliga roynt at fáa ymisk arbeiðir í gongd fyrri at avhjálp arbeiðsloysi; men hvussu hevur Landsstýrið gjørt?

Hvussu er vorðið við havnabygg-ing? Hvussu er vorðið við vegagerð? Hvussu við viðlíkahaldi av akvegum.

Hvussu er vorðið við studningi til uppdyrkan?

Her havi eg nevnt nökur kringum-støðir, sum geva nógva arbeiði, bara tey verða sett í gongd. Mong onnur kunna eisini verða nevnd; men latum nú »Dimmalætting« eiga orðið, hon hevur nevniliga ikki nevnt eitt einasta kringumstøði, har arbeiði kann fáast. Vit støðga og vænta, at hon fer at nevna nökur. Annars fáa vit ta áskoð-an, at »Dimmalætting« einki ætlar at gera fyrri at avhjálp arbeiðsloysi, og at hon einans skrivur fyrri at villeiða fólk.

J. H. Danbjörg.

Úr Lorvík

Lorvíksbátarnir vórueinans 5 túrar í mai mánaði. Fiskaðu reiðiliga fyrri agn.

Ætlandi fer onkur av teimum til Íslands við snóri.

»Nakkur« fór av Havnini til Íslands hósmorgunin.

DOMINO

At spæla domino dæmdi mær fitt — Brend, slóðursettur, nú segði hann hitt.

Tá Brend er farin at siga hitt kann henda bæði datt og ditt.

Hvør kann nú geva Trygd kreditt, tá Brend er farin at siga hitt?

Hygg, Brend í Dimmu segði hitt, í somu løtu fór Spermi falitt.

Hvør kann nú hugsa um profitt, tá Brend skal koma og siga hitt?

Áh, Brend! Áh, Brend! Hví segði tú hitt?

Hvat um nú Stokholm fer falitt???

Ræning

Skúvingar rændu lomvigaregg týsdagin og mikudagin. 6000 egg var vorðurin. Teir máttu gevast vegna vánalig veðurlíkindi, sigur Hákon Djurhuus, landsstýrismaður, ið var við teimum.

ÚR VÁGUM

Vánaligt veður seinnu tíðina. Kuldi og kavi. Annan hvítusunnurmorgun var kavað í bakka.

Tveir vóru handbóltsdystirnir annan hvítusunnudag. I. lið Vípan av Sandi vann I. lið Dúgván úr Sörvági 4—0. II. lið Vípan vann II. lið Ternan. Miðvági 1—0.

William Martin landaði í Miðvági 175 skp.

Av Strondum

Vit komu á tal við ein útróðrarmann av Strondum í gjár og spurdu hann tíðindi.

— Nei, av Strondum eru eingi tíðindi av týðningi. Strandaskipið Austertitz hevur fingið 500 skp. í Grönlandi og ætlandi latið tað umborð í damparin. Smábátar hava verið á floti í vikuni og fingið væl av fiski.

Johan Poulsen kom aftur við konu úr Danmark seinasta mikudag. Hann var tómhentur sum vanligt.

— Hvussu stendur annars til politiskt har inni?

— Fólkaflokkurin er sum aðrastaðni burturdottin úr dagligari talu. Tað er ringt at siga um nakar fólkaflokksmaður er eftir.

— Og sambandið?

— Sambandsmenn eru ógvuliga fáir eftir. Teir fáu, ið eftir eru, fara neyvan á val aftur. Soleiðis hugsi eg flest allir Strandingar meta stöðuna í dag — sum heild tikið eru teir ikki orðloysingar. —